

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

ИСТОРИЈА ЗЛОЧИНА

II

Али громада се била оцепила, и није могла да остане висећи у ваздуху. Што је Енглеска више радила да дође до мирног решења, то се Немачка све више трудила, да дође до рата. Победа је била сигурна, била је у шаци, и није се смело испустити је из руку. Ноћу 15. јула кајзер заказује крунски савет у Постдаму, и на том савету одлучено је да се спречи сваки покушај за мир и да се сместа објави рат.

Исте ноћи, вративши се из Постдама, Бетман Холвег позива на разговор енглеског амбасадора, да добије гарантију да ће Енглеска остати неутрална. Зашто би био убрзан такво тражење гарантије, да није био одлучен рат? Сама чињеница што је разговор био исте ноћи, кад и крунски савет у Постдаму, доказује да рат против Русије и Француске и неутралност Енглеске сачињавају један исти појам и један исти план. Бетман Холвег обећава оне исте ноћи за неутралност Енглеске неприкосновеност Француске у случају победе; али неће да да изјашњења о колонијама, као што дан доцније неће хтeti да да објашњење због напада на Белгију. Немачка је сада донела одлуку и треба само прећи на извршење. И енглеском се амбасадору даје једва 48 сати времена, да разговара са својом владом. Али за ових 48 сати између

17. и 18. јула публикован је декрет о опасности ратног стања, а 19. јула, не чекајући одговор из Петрограда, који није могао стићи због часовитих телеграфских тешкоћа, како је опазио сам Јагов, објављен је Русији рат. Непосредно пак 20. јула прогажен је Луксембург. Сада бележите силу одлука у 88 сати, од ноћи у Постдаму, па до објаве рата Русији: — захтев енглеске неутралности, обећањем неприкосновености француске територије у случају победе; — захтев од Француске да буде неутрална под условом уступања тврђава Тула и Вердена, што је у контрадикцији са изјавама датим Енглеској; — захтев од Белгије да прекриши неутралност, и не добивши затражено, напад на Белгију дан доцније.

Сви ови захтеви, сви ови кораци јесу ли дело једне нормалне владе, која хоће за себе и за остале мир, или су дело абнормалне владе, која страхије за рат и боји се, да опирање или дискусије других не успеју да га одгоде или осујете план? «Заблуда је мислити да се не сме никада изазивати рат или тражити рат. У рату не треба никада гледати на физичке несреще и на појединачна зла, већ треба гледати на циљ који се хоће постигнути ратом. После ће бити задатак дипломатије, да изравна осетљива питања и да их доведе у склад са

моралом.» То је наука милитаристичког филозофа немачког рата, фон Бернарда и у смислу те концепције дипломатија Виљема II латила се поста, да створи Alibi — што сада из корена уништавају кнез Лихновски и Др. Милер; први откривајући злочиначки концерт ультиматума, који је до сад био увијен копрено тајне или негирани; а други показујући моменат одлучујући у извршењу злочина, и прелаз од концерта на извршење, у ноћи у Постдаму.

И није за бадава донесена ових дана у Берлину одлука да се кривично прогони кнез Лихновски због издавања службене тајне.

ПОЛИТИЧКИ ТОП

Мадрид. — Мадридски листови јављају да су проналазачи топа који је пуцао на Париз два Шпањолца из Каталоније, који су одведенi једним сумареном у Немачку, пошто нису могли да постигну никакве резултате у Шпанији. У Немачкој су радили од 1916. год. код Крупа. Немачки конзулат у Барселони је ангажовао ову двојицу Шпањолаца да ради у Немачкој и откупни њихов проналазак.

ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ

Париз. — Клемансовљев орган »Ом Либр« пише: »Жива антитеза постоји између Америке и Немачке. Немачка осваја и подјармљује своје суседе на Истоку, пошто их је завела у замку својих подмуклих обећања. Америка, напротив, далеко од старе Европе, која би

се могла и оправдати кад се не би интересовала за наше европске ствари, брине се за судбину свих малих потиштених народа и долази им у помоћ са свим својим средствима за њихово ослобођење. Овај рат је последица једног хотимичног злочина. То је дело Немачке политике: подјармљивање малих народа. Док ми, и Америка с нама ратујемо за слободу малих народа. Срби, Хрвати и Словенци као и Чеси, Пољаци, Румуни, Украјинци, Финци и Руси имају једнако право на живот, и на независност као и Мађари и Немци.

Савезници хоће на Јадрану, у потпуном споразуму са Италијанима и Грцима, једну слободну и организовану југословенску државу, стварање једне велике и јаке нације већ зреле за самосталан живот.«

ПРОТИВ НЕМАЧКЕ

Рим. — Један одбор састављен од парламентараца и научника италијанских установио је у Риму један институт, чији ће програм бити: успостављање политичких и економских односа између народа Споразума као и са народом Русије, у циљу да се спречи немачки план, који иде на то, да ограничи сваки утицај трговине западних сила у источној Европи.

У ВЛАДИВОСТОКУ

Атина. — Јапански адмирал Кати објавио је у општинском савету Владивостока, да је Јапан интервенисао, да би заштитио своје интересе на крајњем Истоку.

Несрћа је најјача веза, она спаја и најсупротније природе, а ми смо били чврсто убеђени у своје право да се назовемо несртними.

Трећи, био сам ја. Из урођене ми особине из детинства нећу да говорим о својим одликама, а пошто не желим да изгледам наиван, то ћу прећи и преко својих грешака. Али као додатак за своју карактеристику тврдим, да сам био увек бољи од других, и тај мој назор и данас са усеком браним.

Дакле, стигнемо из Перескопа и наставимо даље. Тога дана одрекли смо се кочијаша, које је увек требало молити за парче хлеба, и који путника веома ретко одбију.

Ја сам корачао поред поред војника, а »ђак« иза нас. На леђима је носио нешто, што је личило на

Кад је наш други друг, мален и слабуњав човечуљак, танких, увек скептично стиснутих усана, говорио о себи, да је посебно московски универзитет, ја и војник веровали смо му. У осталом, нама је било свеједно, да ли је он некада био џак, полицијски повереник или лупеж. Главно је било, да је он у моменту нашега упознавања био у истом положају као и ми, јер је и он био гладан, веома селила га је нарочита пажња на нас од стране полицијаца у варошима и неизразних очију; говорио је немачки и добро је познао хапшенички живот.

Људима нашега кова не свиђа се да много причају о својој прошлости, и то обично због више или мање важних разлога. С тога се јавно нисмо поверили један другом, а и самоме себи сваки од нас поверио се веома мало.

ИТАЛИЈАНСКИ ФРОНТ

Рим. — Две бугарске дивизије с румунског фронта, појавиле су се на талијанском фронту.

Атина. — Офанзива на фронту италијанском очекује се. Ова ће почети са фронта од Азијага. Артиљеријска борба врло је жива.

ОРУЖАНОМ СИЛОМ

Париз. — Последњи говор г. Вилзона коментарише јако француска штампа. »Матен« каже: »Вилзон је објавио рат

без великих фраза, да-нас га објављује до краја; он је и даље апостол мира, али признаје да се мир може добити само оружаним силом.«

»Фигаро« каже: »Шта ће бити право у свима својим облицима, видећемо по свршетку рата. Очекујући срећно решење, треба га створити силом. То јест на начин Вилзона.«

»Пти Паризиен«: »То је последња опомена Немцима пре момента одлучног ангажовања.«

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Пуковник Репингтон у »Морнинг Посту« каже: До сада нису још коминике споменули прву и другу армију енглеску, а само је једна армија француска учествовала у великој битци, док се трећа армија енглеска која је бројала 30 дивизија, повлачила полако, борећи се храбро и употребила је све да испрпе немачке ефективе три пута јаче.

За пет дана непријатељ је заузeo оно што је мислио да узме првог дана. Да је то било могуће, он би могао да продужи надирање на запад са свежим трупама, што би било од озбиљних последица. Застој проузрокан борбеном вредношћу наших трупа и наших шефова да је довољно времена да нам стигне појачање чак и из предела најудаљенијих. Ако је ово време добро употребљено, то је и успело да се приближи француским линијама.

Источно од Ремса француски испади изведени су са успехом и добијено је заробљеника и један митраљез.

У Шампањи непријатељ је напао француске истакнуте положаје источно од Суена али је био одбијен после упорне борбе.

Други непријатељев покушај у шуми Апрмон пропао је под француским ватром.

Париз. — »Еко де Парис« поводом немачких губитака пише: »Опажања бораца у току операција потврђују се доказима, који пристижу са свих страна а нарочито изјавама заробљеника, који при слушавању једнодушно говоре о страхотама, које наша артиљерија и митраљези проузро-

талоне, купљене на вересију. Ишао је бос.

И ја сам имао нешто о дела а ишао сам бос.

Тако смо ишли даље, а свуда око нас ширила се стена у недоглед, покривена усјаним сводом плавог летњег неба. Личила је на огроман, округао, прти тањир. Тамни, прашљиви пут просецао ју је као широка врпца и горио нам под ногама. Лево и десно видели су се редови обрађених њива, које су имале неку чудну сличност са давно необријаним војниковим о-образима.

Војник запева у промуклом басу: »Тебе Бога.«

Кад је служио стални кадар, вршио је дужност црквеника у једној пуковској цркви и знао је безброй свих могућих црквених песама, чије је значење злоупотребљавао сваки пут, кад би из ма каквог разлога прекинули наш разговор.

(Наставиће се)

НАРОД

БРОЈ 10 ЛЕПТА

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

ФЕЉТОН

МАКСИМ ГОРКИ:

У СТЕПИ

..... Оставили смо Пере- скоп веома нерасположени, гладни као вукови и бесни на цео свет. Цео смо дан пре тога употребили у по- кушајима да нешто украдемо или заслужимо, и ка- да смо дошли до уверења, да нам неће успети ни једно ни друго, решимо се, да наставимо пут. Куда? Просто на просто — даље.

То је била наша једнодушна одлука, коју смо међусобно саопштили један другом. Ми смо били спремни, да у сваком погледу продолжимо исти живот, којим живимо од неког времена. Ову је последњу одлуку сваки донео за себе, и, у колико је није гласно саопштио, она се могла ви-

дести у изразу наших гладних очију.

Било нас је тројица. Упознали смо се недавно у једној кафаници на обалама Дњестра, у Керсону.

Један је био таљигаш. Причао нам је, да је некад радио као машински бравар на некој железници. То је био мускулозан човек, црвени косе, тамних и безизразних очију; говорио је немачки и добро је познао хапшенички живот.

Људима нашега кова не

свиђа се да много причају о својој прошлости, и то обично због више или мање важних разлога. С тога се јавно нисмо поверили један другом, а и самоме себи сваки од нас поверио се веома мало.

Дакле, стигнемо из Перескопа и наставимо даље. Тога дана одрекли смо се кочијаша, које је увек требало молити за парче хлеба, и који путника веома ретко одбију.

Ја сам корачао поред војника, а »ђак« иза нас. На леђима је носио јаки кочијаш, који је увек требало молити за парче хлеба,

www.narod.rs
кују у њиховим редовима.«

Париз. — Немачки напади и ако јаки, имају карактер локалан потпуно различит од напада из првих дана битке. Акција од међимичних интересовања и предела од врло мале важности продужава се. Никакав покушај већега обима. Празац немачки је увек исти, жељезничкалија Клермон-Амијен. Напад француски у околини Гривен умањио је важност немачког напада. Други напади или су сломљени или су им резултати били без вредности. Савезници се нису свуда држали у дефанзиви, јужно од Соме на многим секторима побољшали су своје позиције.

Напад на чувену коту 344 имао је за резултат огромне губитке по непријатеља. Изгледа да овим доказима непријатељ жели да наше резерве држимо у Пикардији.

Савезници очекују напад без бојазни и разметања. Наступљење заустављено, огромни губитци као и енергија отпора, дају нашој команди уверење да је непријатељ претрпео пораз.

НА МОРУ

Лондон. — Адмиралитет објављује службену табелу поморског саобраћаја у току прошле недеље: Приспело у пристаништа 2534, отпуковало 2495 бродова. Потопљено енгл. трговачких бродова: са више од 1600 тона 4, испод 1600 тона 2; енглеских без успеха нападнутих бродова 11. Потопљена су два рибарска брода у истој недељи.

КОНГРЕС У РИМУ

Рим. — Председник конгреса народа Аустријом потиштених, сенатор Руфини, изјавио је: »Конгрес је од врло велике важности, јер има да претреса замашне проблеме садашњице. После војничких догађаја на источном фронту и на италијанском, сумњиво је, да ће се Аустрија територијално ојачати, али је она осетила да националне аспирације потиштених народа расту, нарочито после примера стварања независних држава у Русији.«

Народности, које су се некада надале од руске помоћи и каткад нама са нерасположењем отретали леђа, данас напротив гледају на Италију, поуздавајући се у њену помоћ. Ми морамо пружити руку овим народима, да би смо ојачали живом снагом нашу акцију против Аустрије и да ујединимо рад елемената, који иду за распарчавањем аустријске царевине. Треба се да код неутралца и код савезника нестане предрасуде, да Италија има империјалистичких тежњи. Мислим да ће спо-

разум Италије са Словенима потиштеним од Аустрије бити одлучујући фактор у овом рату и још ће одлучнији бити у часу кад се буду стварали услови мира. Данас је потребно одвојити аустријске Словене, сутра ћемо се споразумети у осталим тачкама реципрочним концепцијама.

АУСТРИЈА И АЛЗАС

Париз. — Листови пишу да је од велике важности што је цар аустријски признао право Француза на Алзас и Лорен. Они у томе виде жељу Аустрије да се ослободи немачке превласти. Они предвиђају да ће граф Чернин бити жртвован због нерасположена које ће изазвати у Берлину последња открића.

У ШПАНИЈИ

Кадике. — Пошто прекоceanски бродови одбијају да отпуштују, из страха да не буду торпиљирани, јавно мијење и штампа протестују врло озбиљно због ситуације у којој се Шпанија налази. Листови пишу да треба организовати митинг да би Немачка дозволила трговину између Шпаније и Америке.

ИЗ РУСИЈЕ

Париз. — Јављају из Петрограда да се у институту Смолни не верује, да Петрограду прети опасност од Немаца. Командант флоте руске у Хелсингфорсу тражио је обавештења од немачке команде о њеним намерама. Командант је напоменуо, да ако не добије задовољавајући одговор, он ће предузети војничке операције против Немаца.

Немци су одбили да даду одговор и упутили су своју флоту у Хандос, која је напала руску флоту.

Лондон. — »Дејли Кроникл« коментаришући новости из Русије о антинемачком покрету, каже, да ће на мере Руса имати један преокрет у корист Споразума и тражи да Споразум помогне што је могуће више покрет руске контра револуције.

НЕМАЧКИ АГЕНТИ

Њујорк. — Према вестима из Вашингтона нема сумње, да су већина большевика немачки агенти. Немачка је вима дала до 15 милиона франака. »Тај је посао употребљен за шиљање большевичких агитатора у Италију, Француску и Сједињене Државе. Ту су морали радити привидно за интересе пролетаријата, а у самој ствари, у интересу немачког мира. Они су имали говорити против милитаризма и против капитализма, као одговорним за рат.«

Большевички шефови су се обvezali, да своје идеје неће ширити у Немачкој.

Дневне Вести

ОДЛИКОВАЊЕ

Престолонаследник Александар одликовао је орденом Св. Саве г. Гастона Ришарда, ратног дипломата угледног париског листа »Пти Паризиен.«

Унапредио је, за ратне заслуге, у чин наредника рез. пешад. поднаредника Тихомира Милошевића и одликовао га златним војничким орденом Караборђеве Звезде са мачевима.

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

ИЗ КРАЈЕВА ПОД АУСТРИЈОМ

Јовановић Мил., кафеу., Јовановић Љуб., наред. Кучера Карло (2).

Мандрешевић Исидор. п. пор., Маржинац Хинко кап. Марковић Милан типограф Милетић Владета, Милошевић Светолик поруч. Милићевић Ђорђе, Митровић Петар, Милорадовић Добривоје.

Нешић Владета, наред. Николић Сретен каплар.

Нејатовић А. Гавро благ. Прапорчевић Никола инж., Павловић Ст. Ник.

Радетић Милутин чинов. Рашковић Мил., Раденковић Петар.

Сикора Раймонд, инж., Спасовић Спасоје, Стојановић Вељко, Стојковић Зафир.

ИЗ КРАЈЕВА ПОД БУГАРСКИМ

Поповић Александар (2), Поповић К. Гавро, Поповић С. Миливој.

Ристић Алекса, Ристић Димитрије, Ристић Сава, Ружић Н. Танасије.

Савић Миливој, Симоновић Ж. Јеврем, Станковић Василије, Стаменковић

Вуке Танасијевић из Чачка.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата: Артиљеријска борба на неким тачкама фронта северно од Мондидије, и у пределу Ласињи. Прошле ноћи и јутрос Французи су одбили два врло јака немачка напада на Армантијера. Наше трупе су се повукле из Армантијера. Наше трупе потпуно оправдано. Оне ће умети да заједничком непријатељу наметну победу и мир са накнадом.« (Пресберио).

Лондон. — Јављају из Штокхолма: Шведски министар Рејден рекао је у Малмос, да ће Енглеска, према уговору послати Шведској милион тона робе, од које половину у житу. Немци су били понудили цереалију и уступање Аландских острва, ако Шведска приступи централним силама. Али, ми смо одбили — рекао је министар — јер Шведска неће да постане вазал Немачке.

Доцније. — Непријатељ је жестоко наставио своје нападе у току дана на целом северном фронту битке. Свеже немачке дивизије поновиле су жестоке нападе у пределу обала Лава, између Лоана и Лестрема.

У овим борбама 51 дивизија одбила је непријатељу велике губитке и снажним против нападима поновна заузета

Борђе (2), Симоновић Драгутин, Симоновић Јеврем, Стефановић Велимир, Стефановић Петар, Стојадиновић Владимир.

Тасић А. Сретен.

Цветковић Божа, Цветковић Никола, Цветковић Спасоје.

ЕНГЛЕСКИ СЕКТОР

Лондон. — Предвиђало се да ће непријатељ предузети нов покушај северно од Араса после нездовољавајућих резултата у офанзиви у овом пределу и после пораза његовог главног напада. Он је изабрао други сектор за који је мислио да је слабији, то јест, сектор непосредно на северу од Араса. Непријатељев план да нас нападне далеко од тачке која је најбитнија и да у исто време развије свој фронт заузимањем важних позиција северно од Амијена. Брежуљак Вими је можда најјачи положај који сада спречава непријатељево опште напредовање.

САОПШТЕЊА

Драгољуб Н. Димитријевић учит. из Сепаца, бр. п. 999/104, моли онога, код кога се налази фотографија његове породице, да му пошаље на горњу адресу.

Илија Тршковић болни из Алексинца, има слику из Србије од сестре Даре са децом. За исту да се јави поднаред. Момчилу Т. Ивковићу штаб бр. 36.

Капетан Миљко В. Танасијевић из Чачка, да сејави Радомиру Јовановићу 4 митр. одељ. бр. 32, како би му доставио карту од грађе Вуке Танасијевић из Чачка.

Битка се наставља на целом фронту од Канала до Басе до канала Ипр—Комин. Воде се упорне борбе у близини канала Лав и Лис, у околини Лестрема и Армантијера. Наше трупе су се повукле из Армантијера. Наше трупе потпуно оправдано. Оне ће умети да заједничком непријатељу наметну победу и мир са накнадом.« (Пресберио).

Лондон. — Јављају из Штокхолма: Шведски министар Рејден рекао је у Малмос, да ће Енглеска, према уговору послати Шведској милион тона робе, од које половину у житу. Немци су били понудили цереалију и уступање Аландских острва, ако Шведска приступи централним силама. Али, ми смо одбили — рекао је министар — јер Шведска неће да постане вазал Немачке.

Доцније. — Непријатељ је жестоко наставио своје нападе у току дана на целом северном фронту битке. Свеже немачке дивизије поновиле су жестоке нападе у пределу обала Лава, између Лоана и Лестрема.

У овим борбама 51 дивизија одбила је непријатељу велике губитке и снажним против нападима поновна заузета

ла позиције у које је непријатељ успео да пронадре.

Жестока борба код Естера и између овог места и Штенверка. И на овом сектору је непријатељ напао великом снагама и успео да потисне нашу линију тачно на север од ових места.

Северно од Армантијера непријатељ је извршио упоран напад јутрос на наше положаје близу шуме Плегстерт и непријатељ је мало напредовао.

Више на север један жесток немачки напад на наше линије у близини Итшете и Холебеке потпуно је одбила

девета дивизија, наневши Немцима врло велике губитке.

Борбе се настављају на целом фронту између канала Басе и канала Ипр—Комин.

На осталом делу енглеског фронта дан је прошао мирно.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На целом фронту умерена активност артиљерије и патрола. Наше батерије туке су трупе у покрету на излазу долине Сан Лоренцо и у близини Салгаредо. Погођене су непријатељске колоне у покрету североисточно од Кава Цукерина. Задобили смо неколико заробљеника на висоравни Азагро.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Петроград. — Амбасадор Америке изјавио је борбама, да Савезници одобравају искрцавање јапанских трупа у Владивостоку.

Крф, 29. марта. — Подводом наименовања генерала Фока за главног команданта Председник Министарског Савета упутио му је следећу депешу:

»Хитам, генерале, да Вам из свег срда честитам на високом одликовању. Ја не сумњам да је војске које су дале и које стапило дају доказа о својој храбrosti и патриотизму, вођене Вашом мудрошћу и Вашим познавањем ратне вештине умети да осигурају свету трајан мир дефинитивном победом, што ће учинити да Ваше име буде за навек записано у историји.«

Париз. — Генералисим Фок извршио је преглед свих резерви, које одлазе на фронт. Држање људи је пуно одушевљења, и несаломљива је њихова вера у победу. Генералисим у дневној заповести војсци помиње херојски отпор трупа, и признавање Отаџбине.

Лондон. — Лојд Џорџ је о војној ситуацији изјавио: Ушли смо у најзбиљнију фазу рата. Од овога момента мож